

Izhaiza razen nedelj in
preznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglas: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
reklami, poslano ter no-
tice isti prostor K 20.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za četrti
leta K 120, za četrti leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 812,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamske cene za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Vlada trdno stoji...

LDU Belgrad, 5. marca. Danes ob 10. dopoldne je ministrski predsednik Nikola Pašić pozval na konferenco zastopnike muslimanskega kluba dr. Spaho, dr. Karamanovića in poslanca Viličevića. Pogajanja so trajala do 12. Nato pa so imeli muslimani še sejo v svojem klubu, kjer so delegati poročali o pogajanjih z ministrskim predsednikom. Muslimanski delegati so zelo rezervirani napram javnosti in ne izdajo svojih zahtev. Govori se, da zahtevajo poleg ostalega tudi to, naj se jim kot odškodnino za odvzeto zemljo izplača 450 milijonov dinarjev. Ministrski predsednik Pašić je pozval muslimane na naslednjo konferenco ob 16 K tej konferenci sta kot predstavnika zastopnika demokratskega kluba pozvana tudi dr. Davidović in voja Marinković. Od muslimanov se ne glede na konferenco poleg ostalih tudi Viličević in dr. Hrasnica. Ker je dr. Hrasnica znan kot najbolj več poznavalec agrarnih vprašanj, se da sklepati, da se bo razpravljalo o agrarni reformi. Iz dobro poučenih virov se doznava, da so muslimani predložili ministrskemu predsedniku svoje zahteve, razdeljene v tri oddelke: Prvi del vsebuje odredbe, ki bi imele priti v ustavo in ki so že večina zabeležene v načrtu ustave muslimanskega kluba. Te odredbe se nanašajo na verske in prosvetne avtonomije, na šariatska sodišča, na poučevanje vero-

uka in ustanavljanje versko-autonomnih šol, na proporcionalni sistem pri volitvah v narodno predstavništvo ter na notranjo ureditev države. Drugi del zahteva, da se ukinejo nepravilnosti v Bosni in Hercegovini, ureditev vprašanja beguncev in odškodnine za kmetijske naselbine. Tretji del vsebuje zahteve politično-praktičnega značaja. Zahteve, ki so v prvem delu, vsebujejo pogajali vladi pri donosanju ustave, drugi del vsebuje pogoje za eventualni vstop stranke v vlado, tretji del pa se nanaša na verske in izpovedne v pokrajinskih vladah, katere zahtevajo muslimani, če bi vstopili v vlado.

LDU Belgrad, 4. marca. Danes popoldne je bila seja radikalnega kluba. Zvečer so se sestali demokratski in radikalni poslanci in razpravljali o tem, kako naj se razdeli živina, katero je dobila naša država od Nemčije na račun vojne odškodnine.

Muslimanski in južnosrbski poslanci spremljajo ministra Draškovića in Ojaričiča na njihovem inspekcijskem potovanju po južni Srbiji, da se ukrenejo posebne odredbe proti hajdučstvu. Ministrski svet se peča z mislijo, da bi se ustanovila pri bosansko-hercegovinski vladi mesto podpredsednika vlade. Kot najbolj resen kandidat za to mesto se izmnejuje mostarski načelnik Smajlaga Džemalović.

Londonska konferenca.

NEMCIJA SE NE UKLONI

LDU Berlin, 4. marca. Pri državnem ministru za notranje posle je bilo danes posvetovalje z zastopniki zasedenih pokrajin. Ugotovilo se je, da so napovedane odredbe težke, toda ne nepričakovane. Napovedane odredbe ne morejo dati nobenega povoda, da bi državna vlada zavzela drugačno stališče. Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung«, je dolnje-renska trgovinska zbornica v Duisburgu-Ruhrort izjavila, da do cela spoznava dalekosežnost napovedanih odredb entente, zlasti za ozemlje, ki ga zaseda, in prosi državno vlado najhujše, naj na vsak način vztraja na svojem stališču.

LDU London, 5. marca. Včeraj je bil pozvan k ministrskemu predsedniku prvi lord admiraltete Beatty, da se z njim posvetojuje o pristojnih odredbah glede pomorske trgovine.

LDU Berlin, 5. marca. V današnji seji državnega zbora je podal minister Fehrenbach izjavo, v kateri naglašja, da je z ozirom na pogajanja v Londonu kabinet sklenil, da sedaj ne podati nikake izjave pred zbornico. Kabinet je prepričan, da bo minister zunanjih poslov vse možnosti pogajanja izkoristil v podanih mejah.

LDU Pariz, 5. marca. Listi poročajo iz Londona: O poteku razgovorov z nemškimi delegati se varuje stroga tajnost.

Debata o narodni skupščini.

Iz ustavotvornega odbora.

LDU, 4. marca. Današnje sejo ustavnega odbora odprl predsednik dr. Ninčić ob pol 11.

Posl. dr. Pavličić (Narodni klub) čita poročilo ožjega odbora o novem členu, ki govori o narodnem predstavništvu.

Predsednik dr. Ninčić predlaga, naj se odpravi debata o tem poročilu. Nato se začne debata o čl. 45, ki se nanaša na narodno skupščino.

Posl. dr. Sima Marković (komunist) predlaga, da se razprava o čl. 45 razdeli, ker ima tri odstavke, ter da se o vsakem odstavku posebej razpravlja in posebej glasuje.

Posl. dr. Sima Marković izjavlja, da je za sistem proporcionalne narodne skupščine in predlaga, naj se čl. 45 v tem smislu izpopolni.

Posl. Juraj Demetović (demokrat) ugotavlja, da se o prvem odstavku čl. 45 stranke še niso sporazumele in da se tudi odsek sam še ni zedinil. Glede predloga posl. dr. Sima Markovića izjavlja, da so vse parlamentarne skupine na stališču proporcionalnega volilnega sistema in da je le vprašanje o tem še odprto v klubih. Zato se mora zakonodajec obvezati, da ga zajamči. Parlament mora dati izraza razpoloženju naroda. Da pa more parlamentarni sistem funkcionirati, je treba, da pravilno uporablja svoje posle. Vseled tega misli, da tega sistema ni treba omenjati v ustavi, da se zakonodajcu na ta način ne večje roke. Ugotavlja, da se vse stranke strinjajo z zaščito manjšin. Ker se pa glede čl. 45 ožji odsek še ni sporazumel, predlaga, naj se o tej točki za enkrat ne glasuje, ampak naj se razpravlja v

klubih in tam doseže sporazum. Med tem naj se v ustavnem odseku razpravlja o drugih členih ustavnega načrta.

Predlog se sprejme, nakar pride na razpravo čl. 46, ki govori o volilni pravici.

Posl. Nedeljko Divac (socialni demokrat) smatra, da se ne sme omejevali volilna pravica vojakov. Zagotoviti je treba tudi volilno pravico žensk, ki so za vojne zaslužile, da uživajo iste pravice kakor moški.

Posl. dr. Žarko Miladinović (radikalec) trdi, da se zmisli za žensko volilno pravico v narodu še ni dovolj utrdil in da je večina proti njej.

Posl. dr. Sima Marković pravi, da ne ve, zakaj bi se vojakom odvzela volilna pravica zaradi tehničnih težkoč, ko se vendar lahko izvede. Volilna pravica se mora zajamčiti častnikom, vojakom in orožnikom. Z gospodarskega in socialnega stališča je za to, da se ženskam da volilna pravica.

Nato se sprejme člen 46, ki se glasi: »Volilno pravico ima vsak državljani po rojstvu ali pri rojstvu, ako je izpolnil 21. leto. Aktivni in častniki na razpoloženju, podčastniki in vojniki pod zastavami nimajo volilne pravice in tudi ne morejo biti izvoljeni. Vvrščanje ženske volilne pravice se bo rešilo s posebnim zakonom.«

Nato pride na razpravo čl. 47, ki se nanaša na volitev poslancev.

Dr. Ivan Pavličić (Narodni klub)

tudi oni, ki so v konkurzu ali pod kurateljo.

Minister za konstituantno dr. Trifković sprejme ta predlog, nakar se glasuje o tem členu, ki ima tole besedilo:

»Za poslance v narodno skupščino morejo biti voljeni samo oni, ki imajo volilno pravico brez oziroma to, ali so vpisani v volilni imenik. Od vsakega poslanca se zahtevajo tile pogoji: 1. da je po rojstvu ali prirojenstvu državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev — prirojeni državljani, ako niso srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti, morajo v kraljevini prebivati vsaj deset let, odkar so bili prirojeni; 2. da je končal trideseto leto in 3. da govori in piše narodni jezik.«

Odsek preide nato na razpravo o členu 48 —

Dr. Radenčić (radikalec) predlaga, naj se ta člen izpopolni v tem smislu, da ne morejo kandidirati za poslance načelniki uradov, ako niso eno leto pred volitvami podali ostavko na državno službo in da uradniki, ki so izvoljeni za poslance, izgube pravico do napredovanja v službi.

Posl. Milivoj Rajčević (radikalec) predlaga, naj se dovoli volitev političnih in policijskih uradnikov za poslance.

Dr. Sima Marković se protivi pokrajinski pripadnosti, ki se nanaša na uradnike, ki nameravajo kandidirati.

Dr. Bogumil Vošnjak (zemljoradnik) veli, da uradniki niso podvrženi nobeni suverenosti. Zlorab pri volitvah niso zakrivil uradniki, zaradi tega jim gre pasivna volilna pravica.

Fehim Kurbegović (musliman) želi, da se uradnikom prizna popolna aktivna in pasivna volilna pravica.

Nedeljko Divac (socialist) zahteva, da se uradnikom da popolna volilna pravica.

Minister dr. Trifković zahteva novo redakcijo čl. 48, ki se sprejme. Prvi odstavek te nove stilizacije se glasi:

»Politični, finančni, carinski in uradniki za agrarno reformo ne morejo kandidirati, ako niso leto pred razpisom volitev izstopili iz državne službe.« Drugi odstavek se glasi: »Ostali uradniki, ki so navezani na pokrajinsko pripadnost, ne morejo kandidirati v volilnem okrožju svoje pokrajinske pripadnosti. Uradniki, ki so izvoljeni za narodne poslance, obdržijo vse svoje pravice razen pravice do napredovanja.«

Čl. 49 se sprejme z večino glasov in se glasi: »Vsak narodni poslanec predstavlja ves narod in ne samo onih, ki so ga izvolili. Poslanecem ne more nihče dati in oni tudi od nikogar ne nikoli sprejeti kakršnihkoli zahtev ali obveznih navodil. Vsak narodni poslanec mora prisesti, da bo verno čuvaj ustavo.«

Člen 50. se sprejme v tej redakciji:

»Narodna skupščina se shaja v prestolnici v Beogradu za redno zasedanje vsako leto dne 20. oktobra, ako s kraljevim ukazom že prej ni bila sklicana k izrednemu zasedanju. Ako bi se vsled vojne premestila prestolnica, zboruje skupščina v kraju začasne prestolnice. Redno zasedanje se ne more končati, dokler se ne reši redni proračun. Ne more se odgoditi za več kot dva meseca. Za vojne ostane narodna skupščina ne-»rdgovc rdgov rdgov rdgov rdgov skupaj, ako sama drugače ne sklepa.«

Člena 51 in 52 se sprejemata z večino glasov. Čl. 51 se glasi:

»Narodna skupščina voli za vsako zasedanje iz svoje sredine predsedništvo.« Čl. 52 pa: »Narodna skupščina pregledava pooblastila svojih članov in odločuje o njih.«

vorov je potrebno predhodno odobrenje narodne skupščine. Za potrditev popolnoma političnih dogovorov, ki niso naperjeni proti ustavi ali proti državnim zakonom, ni potrebno predhodno odobrenje narodne skupščine. Dogovori, da tuje vojske smejo zasedati ozemlje kraljevine ali da korakajo preko njega, niso veljavni brez prehodnega odobrenja narodne skupščine.

Čl. 55 se sprejme brez debate in se glasi: »Zakone razglašja kralj z ukazom, ki vsebuje zakon, katerega je sprejela narodna skupščina. Ukaz morajo sopolpisati ministri. Minister za pravosodje mora na ukaz pritiskati državni pečat in skrbeti za to, da »Službene Novine« objavijo zakon, ki stopi v obvezo veljavo 15. dan po razglasitvi v »Službenih Novinah«, ako zakon ne odredi drugače. Dan razglasenja v »Službenih Novinah« ne šteje.«

Sprejme se čl. 56, ki veli: »Narodna skupščina ima pravico enquete pri preiskovanju o popolnoma upravnih vprašanjih.«

Čl. 57 se sprejme z večino glasov in se glasi: »Vsak član narodne skupščine ima pravico, naslavljati na ministra vprašanja in interpelacije. Ministri so dolžni odgovoriti na vprašanja in interpelacije tekom istega zasedanja v roku, ki ga predvideva poslovnik.«

Čl. 58 se na predlog poslanca Radenčića deli v dva odstavka. Prvi (člen 58) se glasi: »Narodna skupščina obseja samo z ministri, drugi (novi člen 59) pa: »V narodni skupščini imajo pravico govoriti samo poslanci, člani vlade in njeni poverjeniki.«

Dijaške stipendije.

V Ljubljani imamo vseučilišče. Vseučilišče v Ljubljani je namenjeno mladini, ki je v severnem delu Jugoslavije doma. Če mladina iz severa Jugoslavije ne bi imela visoke šole v Ljubljani, bi morala študirati nekje v tujini, ali pa v Zagrebu in Beogradu, torej v mestih, kjer je življenje ravno tako drago ali pa še mnogo držeje kakor je nekje v tujini.

Vseučilišče v Ljubljani omogoča tudi mnogim dijakom iz delavskih rodov nadaljevanje naukov, ki naj usposobijo fante ne za takozvane »boljše« poklice, ampak za intenzivnejše in produktivnejše delo, ki mora biti seveda po vseh principih pravičnosti bolj plačano kakor običajno delo z rokami. Sobo pomesti zna tudi izšolan tehnik, toda pometat (prosimo, mi rabimo to besedo brez vsakega žaljivega tona!) ne zna dela, ki ga opravlja inženjer. To je vsakomur jasno. In mi ne vemo, zakaj ne bi delavski sin tudi imel priložnosti, da se izobrazi za inženjerja ali za zdravniška itd., če ima sposobnost za to!

Ja, če bi se šlo samo za sposobnost! Koliko talenta tiči v glavah delavskih otrok! Ampak razviti se ne morejo ti talenti, ker delavci nimajo denarja, da bi svoje fante redili na svoje stroške po 20 let!

Zato je sklenila državna uprava, da dobe revni in nadarjeni fantje državno pomoč. To je bilo in je jako lepo od države.

Ni pa lepo in ni plemenito od države, če tem fantom odvzame pomoč, in sicer samo zato, ker so ti fantje bili člani dijaškega društva »Vstajenje« (ali kakor se je že imenovalo), ker je slavna vlada mnenja, da je to društvo bilo — »komunistično«!

Na podlagi znane »Obznane« demokratskega ministra Draškovića so morale oblasti odvzeti državne podpore tudi »komunističnim« dijakom! Ta čin je že sam na sebi jako odložen in jako nedemokratski, ker je grdo, nesramno grdo, če se komu jemlje kruh zaradi njegovega političnega prepričanja, a toliko grši je tak

čin, če potrdi avtonomna vseučiliška oblast sama, da »komunističnih« dijakov sploh ne pozna!

Vseučiliški študent je fant v starosti 20 do 26 let. To je povprečna študentska starost. Sedaj pa vprašamo: Kateri fant, bodisi delavec, bodisi trgoveški pomočnik, ali pa vseučiliški dijak, ni v teh letih rogovilež? Mlada kri vre in ne da fantom mru. Oni rogovilijo, kakor smo rogovilili tudi mi, nekdanji stari rogovileži, ki smo danes postali »mirni, dobri in solidni purgarji« — oziroma kakor nam sedanjí »rogovileži« — študentje pravijo: filistri!

Če torej ti fantje »rogovilijo« — in magari rogovilijo z 10 Lenini — to ni nikak tragičen pojav, ampak ga je treba vzeti tako, kakoršen je: Fantje rogovilijo, ker vsi fantje rogovilijo. Če ne rogovilijo, pa fantje niso. Zakaj so pa mladi?

Ti »rogovileži« so imeli torej svoje društvo. To društvo »Vstajenje« je bilo avtonomnim vseučiliškim oblastim znano in ta avtonomna vseučiliška oblast ne pozna nikakega prekucnega društva in nikake komunistične organizacije. To potrjuje sicer ni dobesedno citirano, ampak nekako podobno se je glasilo.

Na podlagi tega potrdila avtonomne vseučiliške oblasti, o kateri vendar tudi sam bog Pribičević ne bo trdil, da je skupščina lažnjivec, so fantje, katerim so bile državne stipendije kot »komunistom« odvzete, pri pristojni oblasti zaprosili naj se jim državna podpora (stipendij) izplačuje še naprej, dokler svojih študij ne končajo.

Te prošnje še do danes niso rešene! Fantje čakajo in čakajo, stradajo in prebajajo, ampak rešitve ni in je ni!

To je škandal najhujše vrste! Sramoten škandal! Najhi oblasti, v katerih delokrog spadajo te agende, fantom na kratko ne povedo, kaj je in kaj bo z njimi? Fantje, ki čakajo na pomoč, so priložili svojim prošnjam zgoraj omenjeno potrdilo vseučiliške oblasti. Na podlagi tega po-

trdila imajo oni vso pravico na državno pomoč.

Vlada je pa ne da! Zakaj ne? Na kakšne in na čigave izjave se opira vlada? Ali hoče vlada s svojim molkom indirektno konstatirati, da so avtonomni vsenčlinski organi sami lažnjivi?

Mi vidimo v tem postopanju vladnih organov samo nasilje in popolnoma neupravičeno nasilje! S pritiskom od zunaj se ustvarjajo politična prepričanja! Ne demokratska, ne klerikalna, ne socialistična in ne komunistična! Kdor se začne opirati na nasilje in zunanji pritisk, ta dokazuje le, da nima nobenih principov, ali pa take, ki so brez vsake notranje sile in brez vsake moralne moči.

Predrzen naskok.

Pred nekaj tedni je zborovala v ministruvstvu zatrgovinska anketa, ki se je pečala z važnimi gospodarskimi vprašanji.

Ankete so se udeležili tudi delavski zastopniki iz Slovenije, ki so prinesli s seboj obširen material, v katerem so jasno s številnimi dokazili, zakaj se širi brezposelnost v industrijskih obratih Slovenije in ob enem so predlagali tudi uspešna sredstva. Kako bi se dalo tej brezposelnosti odpraviti s tem, da se naša industrija zopet spravi na noge.

Na podlagi zaključkov, do katerih so prišli takrat gospodje v Belgradu, se je začelo industrijsko življenje v Sloveniji zopet gibati in upanje ni bilo neopravičeno, da se bo nevarnost brezposelnosti vsaj zmanjšala, če ne popolnoma odpravila.

Zato so tudi na Jesenicah zopet zakurili eno »Martinovo« peč in te dni so nameravali zakuriti še drugo.

Sedaj pa javljajo iz Belgrada, da so se gospodje čez noč »premislili! Oni hočejo slovensko industrijo vključiti zopet v stare okove — naši delavci pa naj gredo v »materino«!

Svoje nove sklepe utemeljujejo gospodje v Belgradu s tem, češ da je slovenska industrija preblikala državne meje in da jo »sovražnik« lahko s prvem momentu uniči s topovskim ognjem!

Na prvi pogled mora vsak razsodeti slovek videti, da so taki izgovori bedaste šenče in nič drugega. Kako je pa na Francoskem? Zakaj pa Francozje obnavljajo svoje od Nemcev v vojni uničene industrije?

Fantje pa se naj tolažijo s Presernom: »Vremena bodo Kranjcem se zjasnila!« Od te tolažbe sicer ne bodo siti — skleda filozofa bi bila za mnoge mogoče boljše tolažba, to vemo — ampak nekaj moralne moči je pa le v teh besedah. Zjasnilo se bo, ampak predno se bo zjasnilo, bo burja! Pa ne za fante!

Vlade pa ne prosimo, ampak naj-energičneje zahtevamo od nje, da napravi tukaj red! Če pa hoče vlada oziroma če hočejo danes vladajoče stranke izvajati nad našimi fanti nasilja, potem naj bodo ti gospodje prepričani, da se bo to nasilje v doglednem času kruto maščevalo — nad njimi samimi! Vse po principu: Kakor ti meni, tako jaz tebi!

ske kraje, čeprav leže tik na meji in Francozom proti nova vojna z Nemci desetkrat prej nego nam?

Zato moramo iskati druge vzroke za kar čez noč izpremenjeno belgrajsko taktilo.

Ti vzroki leže na dlani za tega, kdor ve, da v Belgradu danes ne vlada prava demokracija, ampak bankrotljiva najostudnejša vrsta!

Jesenice so lepo podjetje. Čukarna v Celju je lepo podjetje. Kemična tovarna v Mostah je lepo podjetje.

Vsa ta podjetja bi pa rade dobile, »nekateri« nenastitno banke v svoje roke!

Stvar je taka: Če bi ta podjetja dobro uspevala, potem bi bila draga in »nekateri« banke bi jih morale prav drago plačati, če bi jih hotele dobiti v svoje roke. Zato le treba gledati, da ta podjetja ne uspevajo, ampak da pridejo na kant in na ta način kolikor mogoče po ceni v roke »nekaterih« bank! In ker imajo »nekateri« banke v Belgradu jako velik vpliv, zato mora belgrajska gospoda, ako hoče »zaraditi pare«, pred voljo »nekaterih« bank lepo na kolena in mora z različnimi naredbami našo industrijo ubiti, samo da preidejo naša najvažnejša industrijska podjetja v roke »nekaterih« bank!

Naši delavci naj gredo pa v Ameriko! Kaj naj reče pošten človek takim ljudem? Če bi jim dal naslov, ki ga uživajo razvite ženske, to ne bi bilo razžaljenje časti za te »ljudi«, ampak za razvite ženske!

trgovinske stike se preden se podpiše angleško-ruska trgovinska pogodba.

+ V Rusiji je mir. V petek je dospel v London Krasin, ki je izrazil svojo nado, da se angleško-ruska trgovinska pogodba podpiše v najkrajšem času. Izjavil je, da mu o kaki revoluciji v Moskvi ali o Ljeningovem begu ni ničesar znanega.

+ Novi portugalski kabinet. Po dolgi krizi je sestavljen Bernardin Machado ministrijski kabinet, ki je že prišel s poslovanjem.

+ Reakcionarnost poljske vlade. Poljska vlada je podobno kakor tudi naša belgrajska vlada izdala zakon o militarizaciji železnice. Organizirano delavstvo je v znak protesta proti temu reakcionarnemu zakonu zahtevalo. Vlada skuša štrajk nasilno udušiti in prežganja delavske voditelje. Res skrbi, če se, da se delavstvo že enkrat izpametuje in ozdravi od manjše razkole, ki je koristil — kakor jasno razvidno — le buržoaziji!

+ Angleška politika v Egiptu. V spodnji zbornici je na vprašanje izjavil zastopnik vlade, da se želi britanska vlada posvetovati z odposlanstvom, določenim od egiptanskega sultana in namesto protektorata sestaviti vlado, ki bi varovala britanske posebne interese in zadostila upravičenim željam Egiptčanov.

+ Z dosedanjimi voditelji zadovoljni. Na kongresu Splošne zveze italijanskih strokovnih organizacij, je bila z 1.430.873 proti 432.564 sprejeta resolucija edinjskih socialistov, ki izreka zaupnico dosedanjim voditeljem te zveze. — Nova blamaža za Mosko.

Iz stranke.

Centralno tajništvo JSDS in KDZ daje osebna pojasnila vsak dan od 15.—18. ure v Selenburgovi ul. 6-II. kjer se sprejemajo tudi mesečni prispevki članov krajevnih pol. organizacij, ki spe.

Vestnik Svobode.

Odhorova seja ljubljanske podružnice »Svoboda« se vrši danes ob 7. uri zvečer v upravi »Napreja«. — Pridite točno in sigurno vsi odborniki!

Citajte, naročajte »NAPREJ«!

Dnevna kronika.

Prve tožbe zaradi neplačanih faktur so bile vložene po petih letih prošli teden zopet pri ljubljanskem sodišču na veliko zahtevanje mladih praktikantov, ki so z veliko vnemo iskali po starih spisih dobrega »šimelna« za reševanje takih tožb. — Kakor znano, je med vojno kredit popolnoma zamrl, tako da je šlo blago in denar le iz roko v roko. Danes ponujajo trgovci že kredit in to celo takim, ki niso popolnoma zanesljivi plačniki. Tako se bližamo počasi starim in solidnim metodam neplačevanja dolgov.

Strah in groza! Na svojem begu iz Moskve, o katerem so javili tudi neki slovenski listi, sta dospela Lenin in Trocki preko Odesa in od tam v podvodnem čolnu preko Siska že v Ljubljano. V soboto zvečer so jih videli v gostilni »pri fajmoštru«, odkoder sta odšla »k belem volku«, da se odtegneta zvedavim očem ljubljanskega firbea. V nedeljo sta se zglasila pri ljubljanski policiji, kjer jih je pozdravil zastopnik belgrajskega »Labuda«. Kakor se nam poroča, ostaneta oba v Ljubljani in se pogajata za koncesijo za instalacije naprav z napisom »W. C.« oziroma »00«. Upata, da bosta v Ljubljani mnogo zaslužila od dobrih in solidnih purgarjev.

Naročilo telefonskih potrebščin. Ministrstvo za pošto in brzojav je pri budimpeštanskih tvornicah naročilo večjo množico telefonskih aparatov in telefonskih potrebščin, ker se opaža precejšnje pomanjkanje tega materiala.

Izenačenje profesorjskih plač. Ministrstvo za trgovino in industrijo je v sporazumu s prosvetnim ministrom določilo, da se izenačijo plače učiteljem na trgovskih akademijah in trgovskih šolah s plačami drugih srednješolskih profesorjev.

Drobiž po 10 par se izda v promet. Ta drobiž bodo izdajali interese mententom finančna deželnja blagajna v Ljubljani in vsi davčni uradi proti pologu enake vsote v kronoskondinarskih novčanicah. Da se pospeši razdelitev, obenem pa prepreči naval na državne blaginje, se bo izdajalo na vsako stranko najmanj 1000 komadov gesetparskega drobiža. Ker blaginje nimajo potrebnih vrečic na razpolago, naj jih stranke prinesejo seboj. Finančna deželnja blagajna izdaja drobiž že sedaj, davčni uradi bodo pa do 9. t. m. dotirani s primernimi vsotami. Odslej je po informacijah finančnega ministristva pričakovati reden dovoz kovanega drobiža, ki se bo sukcesivno izdajal v promet.

Posnemanja vrednot v Potsdamu. pri Berlinu so v zadnjem času silno kradli električne žarnice v javnih postopih. Sedaj je pa mestni magistrat naročil žarnice z napisom: »Ukradeno v Potsdamu«. Kakšen je

Kulturni vestnik.

Stritarjeva 85 letnica. Včeraj je po svojih spisih slovenskemu narodu dobro znani in priljubljeni pesnik in pisatelj Stritar slavil v Aspangu pri Dunaju svojo 85 letnico rojstva. Rojen je bil dne 6. marca 1836. Stritar je izvršil veliko delo na polju slovenske literature. »Tiskovna zadruška« bo v posebni zbirki »Slovenski pisatelji« izdala vsa njegova dela. Ista zadruška je še nedavno izdala od dr. Iv. Prijatelja urejeno »Stritarjevo antologijo«.

Repertoar ljub. gledališča Drama: Ponedeljek, 7. »Golgota«, (C). Torek, 8. (zaprt). Sreda, 9. »Bajka o volku«, (B). Četrtek, 10. »Golgota«, (izven, po znižanih cenah). Petek, 11. »Razvalina življenja«, (D). Sobota, 12. »Bajka o volku«, (E). Nedelja, 13. »Bajka o volku«, (izven). Ponedeljek, 14. »Razvalina življenja«, (E). Opera: Ponedeljek, 7. (zaprt). Torek, 8. »Tosca«, (C). Sreda, 9. »Mignon«, (D). Četrtek, 10. »Thais«, (E). Petek, 11. »Mignon«, (B). Sobota, 12. »Od bajke do bajke«, (A). Nedelja, 13. »Mignon«, (A). Ponedeljek, 14. (zaprt).

Razstava kiparskih osnutkov za palačo Trboveljske premogokopne družbe se je otvorila včeraj v umetniškem paviljonu v Latermanovem drevoredu. Razstava je vstopnine prosta in je odprta v nedeljo od 10.—12. dopoldne, ter nadalje dnevno vključno četrtek 10. t. m. od 3.—5. ure popoldne.

Hlahol iz Prage poroča, da začne svojo koncertno turnejo po Jugoslaviji meseca maja t. l. Koncerti se bodo vršili po vseh večjih mestih Jugoslavije. Za 15. t. m. v Ljubljani na povedani koncert torej odpa- de; vrši se najbrže 15. maja.

Hudožestveni teater in ruski balet, ki sta gostovala v Ljubljani, gostujeta ta mesec v Splitu v Dalmaciji.

rezultat, tega še ne poročajo, ampak slab gotovo ne bo.

Vozni red. Ministrstvo je za 9. tm. povabilo zastopnike vseh železniških ravnanstev v kraljevini na posvetovanje o novem voznem redu, ki bi stopil v veljavo dne 1. junija t. l. in bi nehal veljati dne 30. maja 1922.

Židovsko sinagogo mislijo baje ljubljanski židje zgraditi v Ljubljani. — Se tega nam manjka! Grade naj rajše hiše, stanovanjske hiše!

V planosti. Dne 27. februarja se je v kočevskem rudniku oprijel znani Simončič ter je hotel z nožem zabosti svojo ljubico, kor ga je zapustila, ter nato skušal končati še sebe. K sreči je prišel brat k njemu, da je to preprečil, a je zato dobil na desni roki od njega nekaj ran z nožem. Simončiča so odpeljali v bolnico, da ozdravi od prenapete ljubosumnosti.

Grožen zločin. V Zrečah je pretečen mesec Ivan Padežnik, 14-letni fant, zabodel z nožem v trebuh svojo staro mater Marijo Padežnik, tako, da ji je prerezal žilodelec na dveh straneh. Marija Padežnik je umrla na velikih bolečinah. Zločinca so orožniki aretirali in ga zaprli. Sedaj preiščuje svoj zločin v celjski jetnišnici.

Ljudsko štetje v mariborskem okrajinem glavarstvu. Izvzemši mesto Maribor, izkazuje sledeči končni rezultat: vseh prebivalcev je 95.346, od teh 92.166 naših državljanov, 1944 tujecev in 1236 še nedoločenih. Po narodnosti je 89.540 Slovencev, 496 Srbohrvatov, 207 drugih Slovanov, 4971 Nemcev, 63 Italijanov, 35 Madžarov itd.

Na državni kmetijski šoli na Grmu se priredi petdnevni sadjarski tečaj od 5. do 9. aprila t. l. za kmetijske mladeniče v starosti od 17. leta naprej. Pouk bo teoretičen in praktičen. Tečajniki dobe prosto stanovanje in v ozdravljnih slučajih tudi prosto hrano. Prošnje za sprejem v tečaj je poslati do 23. marca t. l. na ravateljstvo državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Na državni kmetijski šoli na Grmu se priredi petdnevni vinogradniški tečaj za sinove vinogradnikov in vinarje, in sicer meseca aprila, maja, junija, septembra in oktobra. Tečaj začne s 1. aprilom t. l. V tečaj se sprejme do 6 mladeničev v starosti od 17 do 20 let, ki so končali z dobrim uspehom ljudsko šolo. Tečajniki dobe brezplačno hrano, stanovanje, pouk in mesečno 50 K nagrade. Poučevalo se bo: vinogradništvo, kletarstvo, sadjarstvo, živinorejo, pridelovanje krme, spise in računstvo. Prošnje, katerim je priložiti rojstni list ali domovnjico, zadnje šolsko izpričevalo in zdravniško izpričevalo, je poslati do 23. marca t. l. na ravateljstvo državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Rustaja. Misli, najboljša ruska literarna revija iz predvojnega doba, bo začela zopet izhajati v Sofiji. Urejeval jo bo slej ko prej znani publicist Peter Struve.

Gospodarstvo.

Načrti odredbe, ki jo je izdelalo ministristvo za trgovino in industrijo o devizah in valutah, je ožji finančni odbor ministristva za trgovino izpremenil le v nekaterih nebitnih točkah. Naredba se predloži finančnemu ministristvu, da jo prouči, nato pa se odpošlje v odobrenje ministrskemu svetu.

Proučitev rudarskih in gozdarskih podjetij. Ministrstvo za šume in rude je odposlalo posebno komisijo pregledovat odnošaje v naših rudarskih in gozdnih središčih, da na licu mesta proučujejo stanje teh podjetij.

Narodna Banka v Belgradu je v Ameriko naročila tudi nove 100 in 4000 din. bankovce (svoje izdajo). Desetdinarski bankovci bodo še tekom tega leta dogotovljeni.

Na mednarodni transportni konferenci v Barceloni bo zastopal našo državo naš poslanik v Madridu dr. Tresić-Pavičič, kateremu bosta dodeljena kot strokovnjaka železniški nadzornik Avramović in za pomorski promet g. Wilian.

Jugoslovanska trgovska mornarica na Jadranskem morju. Rimski list »L'idea nazionale« poroča, da snujejo v Splitu parobrodno društvo »Orao« s kapitalom 100 milijonov kron. Po isti vesti je belgrajska vlada baje že odobrila statut parobrod. društva »Srski Lloyd«, kjer da sodeluje tudi ruski kapital in katero društvo da prevzame v svojo last 20 ruskih ladij, last bivše Den-

kinove armade. Glavni financier tega Lloydja je znani ruski kapitalist Lebedev. V Berlinu snujejo na inicijativo nemških kapitalistov parobrodno društvo »Jugoslovanski Lloyd« s specialno nalogo, da to društvo oskrbuje ves promet med nemškimi in jugoslovanskimi lukami. V Bakru je ustanovljena »Pomorska banka«, ki je na Holandskem že kupila 2 parobroda po 650 ton. Že obstoječa parobrodna društva »Ungaro-Croata«, »Ragusea« in »Račić« se nameravajo združiti v eno samo društvo, ki bi imelo skupno 100.000 ton in bilo tako najmočnejše jugoslovansko parobrodno društvo na Jadranskem morju. — V koliko da bo ta mornarica res »jugoslovanska« in »naša«, kažejo že ti mali podatki iz — italijanskega lista!

Pri Mestni hranilnici v Mariboru je v mesecu februarju t. l. vložilo 919 strank 4.523.326.64 K in dvignilo 581 strank 1 milijon 781.591.48 K, torej se je več vložilo za 2.471.735.16 K. Stanje hranilniške vloge se je 4.129.790.68 K in znaša koncem februarja tekom prvih dveh mesecev t. l. zvišalo za 52.645.453.58 K.

Dopisi.

Celje. Sanitarna služba v Celju. Človek bi mislil, da se v našem mestu nikdar ne zgodi nesreča, tem bolj, če je take misli tudi naš mestni fizik. Pred nekaj dnevi je gospa Vračda v Predgorju 6, ko je šla na pod, na stopnjicah tako nesrečno padla, da si je glavo razbila. Ko je pa neka gospodična hitela iskati pomoči, da bi ponesrečenko propeljali v bolnico, kjer bi jo zdravili, niki morebiti rešili smrti, niso mogli najti ključa lokala, v katerem so shranjeni prevozni vozilki. Mestni fizik se je izgovarjal na cestnega pometarja, češ, da ima ta ključ. Celo uro je trajalo, predno so našli ta ključ in v tem času je ponesrečenka umrla. Kolikor nam je znano, je imel sedaj vpokojeni mestni fizik sanitarno službo dobro organizirano. In sicer je to službo opravljal s pomočjo policije. Če se je pripetila nezgoda, so se ljudje obračali najprej v stražnico in stražniki so priskočili na pomoč tudi v slučaju kakšne nevarnosti in so vedeli, kje se nahaja ključ. Policijski inspektor Poznič, ki je sedaj zaposlen v prijavnem uradu, je v tem oziru najbolj izvežban. Sedajni mestni fizik se pritožuje, da ima dnevno 24 urno službo, če ga pa rabiš, za pa skoro nikdar ne moreš najti. Lahko bi navedli še druge reči, ampak za enkrat zadostuje to. Skrajni čas je, da je gerentski svet to službo razpisal in da se napravi v tem oziru tudi red.

Kočevice. Naši komunisti znajo jako lepo kritizirati. Enkrat jim ni to všeč, drugič pa kaj drugega. Spravili so se na bolnišnico blaginje, ker so se prispevki zvišali. Kako neumni ali hudobni so ti ljudje, kaže to, da pripovedujejo, da so novi bolniški zakon sklenili v rudniški pisarni in so pri tem socialisti pomagali. Taka trapasta hujškarja jim pač ne bo pomagala zakaj rudarji so mnogi, da je bil že skrajni čas, da se zvišajo bolniške podpore. S 6 K na dan pač ni mogel nihče izhajati, zdaj pa dobi bolnik vsaj 28 K na dan. O, naj le zabavljajo kakor hočejo. Komunisti so imeli, dolder so komandirali, svobodne roke, da so delali, kar so hoteli. Nič jih nismo ovirali. In kaj so naredili? Prav nič! Jezik so brusili, to pa zdaj tudi lahko store, mi socialisti demokrate bomo pa delali za organizacijo in izboljšanje delavskih razmer. Komunisti naj pa nas puste pri miru, kakor smo jih pustili mi.

Izkušenega lončarskega pomočnika in kurjača za parni kotel tovarna za beloprsteno posode WESELY & DRUG, p. Zalec.

Subrt Jos. delov. kem. tovarne.

prosi pisatelja anonimnega pisma z dne 25. februarja 1921, da bi se osebno ogledal. Zadeva nujna, diskretnost zaupljena.

Urarska popravilna delavnica.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršujem točno, solidno in po konkurenčnih cenah. Se priporočam z odličnim spoštovanjem
Iv. Seliskar, urarski mojster, Ljubljana,
Pot v Rožno dolino 10.

Kapital: 20.000.000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Interesna skupnost s »Hrvatsko eskomptno banko« in »Srbsko banko« v Zagrebu. Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.